

JE-16080001060502

Seat No. _____

B. Com. (Sem. VI) (CBCS) Examination

August - 2019

Human Resource Management - II

(New Course)

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુ ગુણ દર્શાવેલ છે.

1 માનવ સંસાધન તાલીમ એટલે શું ? તેનાં હેતુઓ અને ફાયદા વર્ણવો. 20

અથવા

1 (અ) તાલીમનાં પ્રકારોની ચર્ચા કરો. 10

(બ) તાલીમને અસરકારક બનાવવા માર્ગદર્શન આપો. 10

2 મજૂર કલ્યાણ પ્રવૃત્તિનો અર્થ, મહત્ત્વ અને કાર્યક્ષેત્ર દર્શાવો. 20

અથવા

2 (અ) સામાજિક સલામતીનો અર્થ જણાવો. તેને અસર કરતાં પરિબલોની ચર્ચા કરો. 10

(બ) સામાજિક સલામતીના ઉદ્દેશો અને કાર્યક્ષેત્ર જણાવો. 10

3 ઔદ્યોગિક સંબંધોનાં કારણો અને અસરો જણાવો. 15

અથવા

3 ઔદ્યોગિક મનોવિજ્ઞાન એટલે શું ? તેના હેતુઓ અને કાર્યો જણાવો. 15

4 ઔદ્યોગિક ઝઘડાનાં વિવિધ કારણો અને અસરોની ચર્ચા કરો. 15

અથવા

4 નોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) 15

(1) ઔદ્યોગિક ઝઘડા નિવારણની પદ્ધતિઓ

(2) મજૂર સંઘ (ટ્રેડ યુનિયન)નાં કાર્યો

(3) મજૂર સંઘની નબળાઈ.

ENGLISH VERSION

Instruction : Marks are indicated on right side.

- 1 What is Human Resource Training ? Explain its objectives and benefits. **20**

OR

- 1 (a) Discuss the various types of training. **10**
(b) State the guidelines to make effective training. **10**

- 2 Give the meaning, importance and scope of labour welfare activities. **20**

OR

- 2 (a) Give the meaning of social security. Discuss the factors affecting to it. **10**
(b) Explain the objectives and scope of social security. **10**

- 3 State the causes and effects of Industrial Relations. **15**

OR

- 3 What is Industrial Psychology ? State its aims and functions. **15**

- 4 Discuss the various causes and effects of Industrial Disputes. **15**

OR

- 4 Write notes on : (any **two**) **15**
(1) Methods of solving industrial disputes
(2) Functions of Trade Union
(3) Weaknesses of Indian Trade Unions.